

نقش نهادهای حمایتی در توسعه کارآفرینی با تاکید بر طرح های اشتغال زایی کمیته امداد امام خمینی (ره)

شهناز عبدالمهی

دکتری علوم تربیتی، گرایش فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

چکیده

هدف از انجام تحقیق حاضر، بررسی نقش نهادهای حمایتی در توسعه کارآفرینی با تاکید بر طرح های اشتغال زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) می باشد، روش تحقیق حاضر توصیفی از شاخه پیمایشی و از نوع همبستگی و جزو مطالعات کاربردی است، جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه ی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد شهر کرمانشاه می باشد که با استفاده از روش خوشه ای طبقه ای چند مرحله ای ۳۰۲ نفر به عنوان حجم نمونه آماری انتخاب گردید، ابزار اندازه گیری در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بصورت ۵ لیکرتی می باشد که در ۳۰ سوال به ارزیابی نقش کمیته امداد امام خمینی در توسعه کارآفرینی با تاکید بر طرح های اشتغال زای پرداخته شد که روایی آن مورد تایید اساتید متخصص و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ برآورد و مورد تایید واقع شد. در پژوهش حاضر، بعد از جمع آوری اطلاعات، داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل و داده ها با استفاده از دو روش آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ماحصل یافته ها نشان داد که کمیته امداد امام خمینی در توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی مددجویان نقش قابل توجهی ایفا می کند.

واژه های کلیدی: نهادهای حمایتی، توسعه کارآفرینی، طرح های اشتغال زایی

مقدمه

کارآفرینی به فرایند خلق ارزش جدید (مادی یا معنوی) از طریق یک تلاش متعهدانه با در نظر گرفتن ریسک های ناشی از آن اطلاق می‌شود. کارآفرینی اولین بار مورد توجه اقتصاددانان قرار گرفت و تمامی مکاتب اقتصادی از قرن ۱۶ میلادی تاکنون به نحوی کارآفرینی را در نظریه‌های اقتصادی خویش تشریح نموده‌اند. ماهیت کارآفرینی، در طی سال های گوناگون دستخوش تغییرات بسیاری قرار گرفته و اندیشمندان متعددی به آن پرداخته‌اند. از همین رو، اقتصاددانان هرگز تعریفی ثابت از کارآفرین یا کارآفرینی نداشته‌اند. گرچه مفهوم کارآفرینی وجود داشت و قرن ها شناخته شده بود، اما اقتصاددانان کلاسیک و نئوکلاسیک این افراد را از مدل های رسمی خود کنار گذاشتند. کارآفرینان با استفاده از مهارت ها و ابتکار لازم برای پیش بینی نیازها و آوردن ایده های جدید خوب به بازار، نقشی اساسی در هر اقتصادی بازی می کنند. پویایی های کارآفرینی با توجه به زمینه نهادی و سطح توسعه می‌توانند به طور وسیعی متفاوت باشند. در گرایش به سوی کارآفرینی نیز تفاوت های قابل توجهی میان کشورها وجود دارد (آتیو، ۲۰۰۷). ماهیت و ساختار فعالیت‌های کارآفرینی در بین کشورهای مختلف نیز متفاوت است.

محیطی که اقتصاد را شکل می‌دهد، بر پویایی های کارآفرینی در درون هر کشور اثر می‌گذارد. این محیط از طریق وابستگی های متقابل بین توسعه اقتصادی و نهادها شناخته می‌شود که بر سایر مشخصات مانند کیفیت حکمرانی، دسترسی به سرمایه و سایر منابع، و ادراکات کارآفرینان اثر می‌گذارد. نهادها تعیین کننده های اساسی رفتار اقتصادی (نورث، ۱۹۹۰) و مبادلات اقتصادی (ویلیامسون، ۱۹۹۸) هستند و می‌توانند آثار مستقیم و غیرمستقیمی بر عرضه و تقاضای کارآفرینان بگذارند.

فهم رابطه کارآفرینی، توسعه اقتصادی و نهادها به دو دلیل اهمیت دارد؛ اولاً، جامعه بین الملل توسعه، آموخته است که رویکرد "یک اندازه برای همه مناسب است"،^۱ دیگر مؤثر نیست (ایسترلی^۲، ۲۰۰۱). ثانیاً، اهمیت اقتصادی کارآفرین و سیاست‌های کارآفرینی، در سال های اخیر بسیار گسترش یافته است. از دو دلیل فوق، چنین برداشت می‌شود که سیاست عمومی باید بر حسب پویایی های کارآفرینی و توسعه اقتصادی، شرایط نهادی محلی و متغیرهای زمینه محور اتخاذ شود (آکس، دسای و هسلز^۳، ۲۰۰۸).

حال باتوجه به موضوع پژوهش می توان اشاره کرد که نهادهای عمومی غیردولتی که به منظور حمایت از اقشار آسیب پذیر جامعه به وجود آمده اند، نقش زیادی در ایجاد تحرک، حمایت، شکل گیری و حتی کمک مالی برای فعالیتهای تجاری کارآفرینانه سودمند برای فقرا و مستضعفین داشته و در شکل گیری کارآفرینی تأثیر گذارند. کمیته امداد امام خمینی (ره) از جمله نهادهایی است که در زمینه کارآفرینی نقش مهمی ایفا می‌کند، یکی از زمینه های فعالیت کمیته امداد امام خمینی (ره)، خودکفایی و اشتغال است که دربردارنده شناخت قابلیت های افراد برای شغل و کار، پرداخت وام به زنان روستایی سرپرست خانوار، آموزش های تولید و پرورش طیور و دام، آموزش فنی و حرفه ای، پرداخت وام و تأمین فضای خودکفایی می‌باشد (ذوالفقاری، ۱۳۸۲). با توجه به مطالب ذکر شده، مطالعه حاضر براین هدف است که، به بررسی نقش نهادهای حمایتی در توسعه کارآفرینی با تاکید برطرح های اشتغال زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) بپردازد.

^۱ . One-Size- Fits- All Approach

^۲ . Easterly

^۳ . Desai and Hessels

نهادهای و کارآفرینی از نظر داگلاس نورث

کشورها از طریق کاهش یا تخفیف مالیاتی، پرداخت وام‌های ضروری و دیگر برنامه‌های تنظیمی، کارآفرینی را پشتیبانی می‌کنند و بدین طریق احتمال این که مردم یک فرصت جذاب را شناسایی کنند و در نتیجه تصمیم بگیرند کسب و کار خود را راه‌اندازی کنند، افزایش می‌دهند. پشتیبانی مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط یکی از معمول‌ترین رویکردها برای ارتقاء کارآفرینی در سراسر جهان است. این حمایت‌های مالی ممکن است به طور خاص برای کارآفرینانی که از فقدان منابع مالی که از آن به عنوان مانع اصلی راه‌اندازی یک کسب و کار نام برده می‌شود، مهم باشد (سیدی و تقی خانی، ۱۳۹۰). برخی از مهمترین خط‌مشی‌ها و برنامه‌های دولت برای توسعه کارآفرینی عبارتند از: تدوین قوانین و مقررات مرتبط، خط‌مشی‌های مالیاتی، ساده‌سازی مراحل اداری، حمایت‌های مالی و اعطای وام، ارتقاء کارآفرینی و آموزش، اطلاع‌رسانی و مشاوره به کارآفرینان و ایجاد زیرساخت‌های لازم. برنامه‌های حمایتی دولت، پشتیبان سایر خط‌مشی‌ها در ایجاد محیطی مشوق برای فعالیت‌های کارآفرینانه است. با توجه به وجود مشکلات ویژه بر سر راه رفتارهای کارآفرینانه باید اذعان داشت، برنامه‌های حمایتی ابزار مهمی برای شکل‌گیری مهارت‌های لازم کسب و کار هستند (داوری و رضایی، ۱۳۸۵).

قریب به پنجاه سال است که نورث در مقالات گوناگون به بررسی تاریخ اقتصادی، عملکرد اقتصادی و تأثیر نهادها بر عملکرد اقتصادی اشاره می‌کند و در نهایت، در سال ۱۹۹۳، بنیاد نوبل به دلیل «انجام پژوهش جدید در تاریخ اقتصادی از طریق کاربرد نظریه و روش‌های کمی به منظور توضیح تغییرات اقتصادی و نهادی»، جایزه نوبل اقتصاد را به وی اعطا کرد.^۴ نگاهی به آثار اولیه نورث، اشاره محدودی به نهادها را نشان می‌دهد، به گونه‌ای که در مقاله‌ای در سال ۱۹۵۵، با عنوان «نظریه مکان و رشد اقتصادی منطقه‌ای»^۵، چندان درباره نهادها بحث نمی‌کند. اما به تدریج، توجه وی به نهادها بیشتر شد؛ نورث در مقاله‌ای^۶ که در سال ۱۹۷۱ تألیف کرد، به دلیل بی‌توجهی به نهادها در تحقیقات تاریخی و نیز فروغ نئوکلاسیکی (اطلاعات کامل و مبادله بدون هزینه) انتقاداتی را بیان می‌کند. به اعتقاد وی، «تاریخ نگاران اقتصادی بر تغییرات تکنولوژیک به عنوان منبع رشد تأکید می‌کنند، اما توسعه ترتیبات نهادی، مهمترین منبع تاریخی پیشرفت در کارآمدی تولید و بازارهای عوامل است» (نورث، ۱۹۷۱: ۱۱۹). نورث در سایر مقالاتش درباره تاریخ اقتصادی نیز درباره نهادها (نورث، ۱۹۷۸) دولت و تأثیر آن بر هزینه‌ها (نورث، ۱۹۸۴) بحث می‌کند و ضمن تقسیم‌بندی متغیرهای ایجادکننده هزینه مبادله به چهار گروه از عوامل (نورث، ۱۹۸۴: ۲۵۷) به طور خاص به حقوق مالکیت، قوانین و دولت توجه می‌کند. توجهی که در واقع، زمینه‌ساز تأکید بیشتر وی بر نهاد شد و در مقاله بعدیش با عنوان «نهادهای، هزینه مبادله و رشد اقتصادی»^۷ (نورث، ۱۹۸۷) تبلور یافت. در نهایت، وی در مقاله‌ای به نام «نهادهای»^۸ در سال ۱۹۹۱، به طور جامع تر نقش نهادها را مورد بررسی قرار داد. همان‌طور که خود نورث بیان می‌کند: «اقتصاددانان با توجه به محدودیت‌های داده شده، به تحلیل عملکرد اقتصادی علاقمند هستند. در مقابل، اقتصاددانان تاریخی این موضوع را مورد توجه قرار می‌دهند که این محدودیتها چگونه در طول زمان تغییر می‌کنند» (نورث، ۱۹۸۴: ۲۵۵). ظاهراً همین توجه به محدودیت‌ها بود که در نهایت، باعث شد وی به تبیین تحولات بر طبق نهادها بپردازد و تغییرات نهادی را عامل اصلی تحولات اقتصادی و اجتماعی بداند.

4. Available on: http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/1993

5. Location Theory and Regional Economic Growth

6. Institutional Change and Economic Growth

7. Institution, Transaction Cost and Economic Growth

8. Institutions

نورث در بیشتر آثارش به دنبال ارائه تبیینی از تحولات جوامع است. وی در این باره می نویسد «توصیف تغییر جوامع، به تنهایی کافی نیست و باید بیشتر تلاش کنیم تا نیروهای اساسی را بیابیم که این فرایند تغییر را شکل می دهند» (نورث، ۲۰۰۵: ۱۳). وی در مقاله دیگری یادآور می شود:

«دلیل شکست چه بوده است و از آن مهم تر، چرا اصلاح آنها بسیار مشکل می باشد؟ برای پاسخ به این سؤالات، توضیح ما باید حاوی تجزیه و تحلیلی باشد که نشان دهد برای دستیابی به منافع حاصل از کاربرد تکنولوژی مدرن، نیازهای نهادی لازم کدام هستند» (نورث، ۲۰۰۰: ۲۲). وی بر این اساس، نهادها را مورد بررسی قرار می دهد.

اما وجه متمایز آثار نورث، تبیین کاملی است که درباره شکل گیری نهادها بیان می کند و برای بحث ما نیز بسیار مفید است. وی بحث درباره نهادها را از موضوع نااطمینانی آغاز می کند. نورث معتقد است انسان ها نهادها را به منظور کاهش نااطمینانی در مبادلات بشری ایجاد می کنند (نورث، ۲۰۰۰: ۱۹). به اعتقاد وی، «هر فردی زندگی را با اطمینانی فراگیر آغاز می کند. این نااطمینانی اولیه، با آموزش دو نوع از تجربیات کاهش می یابد که از محیط پیرامونی فیزیکی و محیط زبانی فرهنگی - اجتماعی حاصل می شوند» (نورث، ۲۰۰۵: ۱۵). یادگیری اولیه، ساختاری را برای تفسیر پیام های گوناگون دریافت شده توسط حواس توسعه می دهد، ساختاری که چارچوب اولیه آن ژنتیکی است، اما ساختار ثانویه آن، حاصل دو نوع آموزشی است که اشاره کردیم. وی سپس به چارچوبی اشاره می کند که برای سازماندهی ادراک ما و حفظ نتایج تحلیلی، از اوایل کودکی ایجاد شده است و تکامل می یابد (نورث، ۲۰۰۵: ۲۵). برای درک بهتر این چارچوب، نورث از اصطلاح مدل های ذهنی^۹ استفاده می کند: «ما مدل های ذهنی را برای تبیین و تفسیر محیط می سازیم»، مدل هایی که بازخورد تجربیات جدید، آن را تقویت یا اصلاح می کند (نورث، ۲۰۰۵: ۲۵). نورث و همکارانش تبیین بسیار خوبی از مدل های ذهنی را در مقاله یادگیری، نهادها و عملکرد اقتصادی^{۱۰} (نورث، نانتزاوونیس و شریق^{۱۱}، ۲۰۰۴) بیان کردند. وی قبلا در مقاله ای با نام "مدل های ذهنی مشترک: ایدئولوژی و نهادها"^{۱۱} (۱۹۹۴) مدل های ذهنی و ارتباط آن با تغییرات نهادی را مورد بررسی قرار می دهد و در مقاله ارائه شده به منظور دریافت جایزه نوبل و چند مقاله دیگر نیز این مباحث را بیان کرده است.

به اعتقاد وی، ذهن، مدل های ذهنی مختلفی را برای توصیف محیط پیرامون و حل مشکلات پیشنهاد می کند. هنگامی که پاسخ های محیطی، در بیشتر اوقات مدل ذهنی یکسانی را تأیید می کنند، آن تا اندازه های تثبیت می شود. نورث این مدل ذهنی نسبتاً تبلور یافته را "باور"^{۱۲} و بهم پیوستگی باورها^{۱۳} (که می توانند استوار یا بی ثبات باشند) را "سیستم باورها"^{۱۴} می نامد. سیستم باورها، در گذشته، فرد را برای بقا در محیط پیرامونش توانا می ساخت. سیستم باورها با سیستم انگیزشی^{۱۵} مرتبط بود و تقریباً در برابر تغییرات ناگهانی مقاوم است (نورث، نانتزاوونیس و شریق^{۱۱}، ۲۰۰۴: ۷۶). اما موضوع مهم، زمانی مطرح است که مشکلات بر طبق مدل های ذهنی موجود حل نمی شوند؛ در این حالت، ذهن مدل های جدیدی را برای حل مشکل پیشنهاد می کند (همان، ۷۶).

به نظر نورث، رابطه نزدیکی میان مدل های ذهنی، سیستم باورها و نهادها وجود دارد؛ نهادها از سیستم باورها نشأت می گیرند (نورث، ۲۰۰۵: ۴۸). «سیستم باورها، بازنمایی داخلی چشم انداز انسانی را ماندگار می کند. نهادها ساختارهایی هستند که

^۹ . Mental Models

^{۱۰} . Nantzavinos and Sharig

^{۱۱} . Shared Mental Models: Ideologies and Institution

^{۱۲} . Belief

^{۱۳} . Interconnection of Belief

^{۱۴} . Belief System

^{۱۵} . Motivational System

انسانها بر این چشم انداز تحمیل می‌کنند تا محصول مورد علاقه خود را به دست آورند. بنابراین، سیستم باورها بازنمایی داخلی و نهادهای بروز خارجی این بازنمایی هستند»^{۱۶} (نورث، ۲۰۰۵: ۴۹). در این میان، سازمانها نقش مهمی دارند؛ به اعتقاد نورث، یادگیری مشترک در سازمانها اتفاق می‌افتد (همان، ۷۷) و تکامل مدل‌های ذهنی نیز در ارتباط با اهداف سازمان هاست (همان، ۷۷).

در نهایت، نورث بیان می‌کند «نهادهای قراردادهای ابداع شده انسانی هستند که کنش‌های متقابل انسانی را ساختارمند می‌کنند. آنها از قوانین رسمی (مانند قانون اساسی)، قوانین غیررسمی (مانند ارزش‌های رفتاری و عرف) و خصوصیات اجرایی آنها تشکیل شده‌اند (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۰).

به اعتقاد نورث، میان نهادهای و سازمانها تفاوت وجود دارد؛ اگر نهادهای قواعد بازی تلقی کنیم، سازمانها بازیکنان خواهند بود (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۱ و نورث، ۲۰۰۰: ۲۳). «سازمان‌ها از مجموعه‌ای از افراد تشکیل شده‌اند که حول هدف مشترکی برای رسیدن به اهداف معینی متحد گشته‌اند». سازمان‌ها شاکله‌های سیاسی (بازیگران سیاسی، سناتورها، شورای شهر، هیأت‌های نظارت‌کننده) شاکله‌های اقتصادی (شرکت‌ها، اتحادیه تجاری، مزارع فامیلی، شرکت‌های تعاونی)، شاکله‌های اجتماعی (کلیساها، کلوب‌ها، انجمن‌های ورزشی و شاکله‌های آموزشی مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز آموزش شغلی) را شامل می‌شوند. سازمان‌ها انعکاس دهنده فرصت‌هایی هستند که نهادهای ایجاد می‌کنند؛ «اگر چارچوب نهادی برای دزدی و فعالیت‌های خلاف پاداش دهد، در این صورت سازمانها در جهت خلافکاری و دزدی سامان می‌یابند و اگر چارچوب نهادی به فعالیت‌های تولیدی پاداش دهد، در این صورت سازمان‌هایی پدید می‌آیند که فعالیت‌های مولد و تولیدی را ترویج می‌کنند» (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۱).

تحول نهادی نیز حاصل تعامل میان سازمانها و نهادهاست (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۱). سازمان‌ها در پیگیری اهداف خود، به تدریج ساختار نهادی را دگرگون می‌کنند (نورث، ۱۳۸۵: ۱۲۲). «دلیل بروز تغییرات این است که افراد پی می‌برند با تجدید ساختار مبادلات سیاسی یا اقتصادی بهتر می‌توانند عمل کنند. منشأ تغییر در تلقی افراد، ممکن است نسبت به اقتصاد، عاملی بیرونی باشد، مانند تغییر در قیمت و کیفیت در اقتصادی دیگر که بینش افراد را به فرصت‌های سودآور تغییر می‌دهد» (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۱). نورث به یادگیری به عنوان عامل تغییر در بلندمدت اشاره می‌کند که عامل یادگیری نیز تلاش سازمانها برای بقاست (همان، ۳۶۱). وی در توضیح بیشتر این مسأله می‌گوید: «عامل تغییر، شخص کارآفرین است که به محرک‌های جاافتاده در چارچوب نهادی واکنش نشان می‌دهد. منشأ تغییر، رجحان‌ها با قیمت‌های نسبی در حال تغییر است. تغییرات قیمت‌های نسبی، انگیزه‌های افراد در کنش‌های متقابل انسانی را دگرگون می‌کند» (نورث، ۱۳۸۵: ۱۳۵-۶).

به اعتقاد نورث، تغییرات قیمت در کشورهای مختلف، نتایج متفاوتی دارد؛ زیرا نه تنها سازمان‌هایی که قرار است به تغییرات قیمتی عکس‌العمل نشان دهند، از نظر قدرت چانه‌زنی و در نتیجه تغییراتی که می‌توانند ایجاد کنند، در کشورهای مختلف متفاوت هستند، بلکه «کنشگران با توجه به پیشینه متفاوت و بازخورد ناقص نتایج، مدل‌های ذهنی متفاوتی خواهند داشت و بنابراین، سیاست‌های متفاوتی را اتخاذ خواهند کرد» (نورث، ۱۳۸۵: ۱۶۰). در اینجا توجه به دو نکته ضروری است؛ او، تغییرات قیمت نسبی، همیشه موجب تحول نهادی نمی‌شود و گاه طرفین مبادله به این نتیجه می‌رسند که با وجود تغییر قیمت‌ها، تخصیص منابع را در چارچوب نهادی موجود انجام دهند (نورث، ۱۳۸۵: ۱۳۹). ثانیاً، تغییرات گاه ناپیوسته هستند و مواردی مانند جنگها، انقلابها و بلایای طبیعی، موجب بروز تغییرات ناگهانی و ناپیوسته می‌شوند (همان، ۱۴۳).

^{۱۶} نورث در برخی مقالات، با تساهل از عنوان مدل‌های ذهنی مشترک به جای سیستم باورها استفاده می‌کند و معتقد است که نهادهای تبلور مدل‌های ذهنی مشترک هستند (نورث، ۱۹۹۴: ۳۶۳). ولی در این مقاله برای جلوگیری از تشتت، از همان اصطلاح سیستم باورها استفاده می‌کنیم.

^{۱۷} . Political Bodies

نورث در فصلی از کتاب جدید خود با نام "درک فرایند تحول اقتصادی"^{۱۸}، درباره منابع نظم و بی نظمی (نورث، ۲۰۰۵: ۵۹) مطالب بدیعی بیان می‌کند: «نوعی از تغییر هنگامی پدید می‌آید که مکانیسم‌های قدیمی - که تعهدات معتبر را در جامعه پدید می‌آورند - از بین می‌روند، بدون اینکه جانشین مناسبی برای آنها فراهم شده باشد. نمونه آن، مرگ یک حاکم دیکتاتور است. اما این حالت، عموماً بازتاب یک بحران است» (نورث، ۲۰۰۵: ۱۰۶). نورث درباره تغییرات انقلابی نیز صحبت می‌کند و معتقد است برخی از گروه‌ها هزینه چنین تغییراتی را کمتر از دگرگونی‌های تدریجی می‌دانند. وی در توصیف این تغییرات، به بیان فیگورید و وینگست^{۱۹} اشاره می‌کند که کار آفرینان را عامل مفصل بندی باورهای جدیدی می‌دانند که به تدریج از سوی گروه‌های مختلف پذیرفته می‌شود و سیاست‌ها و الزامات اجرای آن نیز فراهم می‌گردد (نورث، ۲۰۰۵: ۱۰۶). وی در نهایت، مدل زیر را ارائه می‌کند (نورث، ۲۰۰۵: ۱۵۵).

باورها	←	نهادهای	←	سیاست‌ها	←	نتایج
--------	---	---------	---	----------	---	-------

بدین ترتیب، با تبیینی که نورث از نقش باورها، نهادهای و عملکرد اقتصادی بیان می‌کند، درک دلایل نوآوری بیشتر در برخی کشورها و در نتیجه توسعه آنها بسیار آسان است. به اعتقاد وی، نهادهای و ساختار انگیزشی که حاصل نهادهای جامعه هستند، عامل اصلی توسعه یا عدم توسعه کشورها می‌باشند، در واقع، اگر مجموعه نهادهای، تولید و نوآوری را تشویق کنند، مسیر توسعه را هموار می‌نمایند. «اگر فعالیت‌های با بهره‌وری فزاینده، بالاترین منفعت را داشته باشند، آنگاه اقتصاد رشد می‌کند» (نورث، ۲۰۰۰: ۲۲). البته همان‌طور که گفتیم، نورث نهادهای کشورهای را تبلور باورها می‌داند و از این رو، معتقد است نهادهای را نمی‌توان به کشورهای صادر کرد؛ «انتقال قواعد اقتصادی و سیاسی رسمی از اقتصادهای بازاری غربی موفق به اقتصادهای جهان سوم و اروپای شرقی، شرط کافی برای عملکرد خوب اقتصادی نیست. خصوصی سازی، داروی علاج عملکرد ضعیف اقتصادی نمی‌باشد» (نورث، ۲۰۰۰: ۲۵).

روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق حاضر توصیفی از شاخه پیمایشی و از نوع همبستگی و جزو مطالعات کاربردی است، جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه ی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد شهر کرمانشاه می‌باشد که با استفاده از روش خوشه‌ای طبقه‌ای چند مرحله‌ای ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید، ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش پرسشنامه بصورت ۵ لیکرتی می‌باشد که در ۳۰ سوال به ارزیابی نقش نهادهای حمایتی در توسعه کارآفرینی با تاکید بر طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخته شد که روایی آن مورد تایید اساتید متخصص و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ برآورد و مورد تایید واقع شد. در پژوهش حاضر، بعد از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل و داده‌ها با استفاده از دو روش آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

¹⁸ . Understanding the Process of Economic Change

¹⁹ . Figuerido and Weingast

یافته‌های تحقیق

توصیف شاخص های دموگرافیک (بررسی ویژگی های عمومی)

- جنسیت

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها از بین پاسخگویان مورد بررسی ۵۲/۹۸ درصد (۱۶۰ نفر) مرد و ۴۷/۰۲ درصد (۱۴۲ نفر) زن هستند (جدول ۱).

جدول ۱: توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۶۰	۵۲/۹۸
زن	۱۴۲	۴۷/۰۲
کل	۳۰۲	۱۰۰

- سن

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها از بین پاسخگویان مورد بررسی ۹۰ نفر (۲۹/۸ درصد) ۳۱ تا ۳۵ سال، ۱۴۲ نفر (۴۷/۰۲ درصد) ۳۶ تا ۴۵ سال و ۷۰ نفر (۲۳/۱۸ درصد) ۴۵ سال به بالا سن داشتند (جدول ۲).

جدول ۲: توزیع فراوانی سن پاسخگویان

سن	فراوانی	درصد
۳۱ تا ۳۵ سال	۹۰	۲۹/۸
۳۶ تا ۴۵ سال	۱۴۲	۴۷/۰۲
۴۵ سال به بالا	۷۰	۲۳/۱۸
کل	۳۰۲	۱۰۰

آماره های توصیفی متغیرها

جدول ۳: آماره های توصیفی نمره متغیرهای تحقیق

متغیرها	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
کارآفرینی	۱/۰۸	۵	۳/۲۷۱	۰/۸۴۹	-۰/۴۶۴	۰/۴۵۲
پرداخت تسهیلات	۱/۱۷	۴/۷۵	۳/۱۹۹	۰/۷۸۷	-۰/۶۰۹	۰/۹۰۲
آموزش	۱/۰۸	۴/۶۷	۳/۱۹۲	۰/۷۸۲	-۰/۶۸۲	۰/۸۸۷
کمک های نظام مند دولت	۱/۱۱	۴/۵۵	۳/۱۹۴	۰/۷۶۲	-۰/۶۶۱	۰/۸۲۴

بررسی فرض نرمال بودن متغیرها

جدول ۴: آزمون کلموگراف اسمیرنوف برای بررسی فرض نرمال بودن متغیرها

فرض نرمال	معنی داری	آماره کلموگراف اسمیرنوف	
برقرار است	۰/۱۱۱	۱/۶۲	کارآفرینی
برقرار است	۰/۰۶۷	۲/۲۱۸	پرداخت تسهیلات
برقرار است	۰/۰۷۱	۲/۱۴۳	آموزش
برقرار است	۰/۰۷۷	۲/۱۳۳	کمک های نظام مند دولت

نتایج آزمون نرمال بودن متغیرها بر اساس آزمون کلموگراف اسمیرنوف نشان می‌دهد که معنی داری متغیر از سطح معنی داری $\alpha=0/05$ بالاتر است، لذا در این سطح فرض H_0 یعنی نرمال بودن داده‌ها رد نمی‌شود، بنابراین می‌توان گفت که توزیع نمرات متغیرهای تحقیق نرمال هست.

- بررسی سوال های تحقیق

سوال اول: آیا پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره) در توسعه کارآفرینی و ایجادطرح های اشتغال زایی نقش موثری دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می‌دهد که بین پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه معنی داری وجود دارد، $(\beta = 0/20, C.R = 2/02, p < 0/05)$ لذا سوال در راستای وجود رابطه بین پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی با بیش از ۹۵ درصد اطمینان تایید می‌شود. بر اساس ضریب تعیین (R^2) می‌توان گفت به ازای یک واحد تغییر در متغیرهای تحقیق معادل ۰/۰۴ واحد انحراف معیار کاهش پیدا می‌کند و همچنین می‌توان اشاره کرد که بین پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه ی خطی وجود دارد که، با افزایش میزان پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره)، توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی به سمت بالا میل می‌کند و این نتیجه می‌تواند با کاهش پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره)، توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی به سمت پایین جهت پیدا کند.

جدول ۵: ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی (ره)

و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی

متغیر	برآورد غیر استاندارد β	خطای معیار	برآورد استاندارد β	R^2	مقدار C.R	مقدار p
پرداخت وام	۰/۰۷۷	۰/۰۳۸	۰/۲۰	۰/۰۴	۲/۰۲	۰/۰۰۱

سوال دوم: بین آموزش های تولید و پرورش دام و طیور توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می دهد که بین آموزش های تولید و پرورش دام و طیور توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه معنی داری وجود دارد، ($\beta = 0/68$, C.R= 7, $p < 0/05$) لذا فرض وجود رابطه بین آموزش های تولید و پرورش دام و طیور توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی شغلی با بیش از ۹۵ درصد اطمینان تایید می شود. بر اساس ضریب تعیین (R^2) می توان گفت به ازای یک واحد تغییر در بین متغیرهای تحقیق معادل ۰/۴۶ واحد انحراف معیار کاهش پیدا می کند و همچنین می توان اشاره کرد که بین آموزش های تولید و پرورش دام و طیور توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه ی خطی و مستقیم وجود دارد.

جدول ۶: ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین آموزش های تولید و پرورش دام و طیور توسط کمیته امداد امام

خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی

متغیر	بر آورد غیر استاندارد β	خطای معیار	بر آورد استاندارد β	R^2	مقدار C.R	مقدار p
آموزش های تولید و پرورش دام و طیور	۰/۷۰	۰/۱۰	۰/۶۸	۰/۴۶	۷	۰/۰۰۱

سوال سوم: بین آموزش های فنی و حرفه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می دهد که بین آموزش های فنی و حرفه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه معنی داری وجود دارد، ($\beta = 0/20$, C.R= 5/98, $p < 0/05$) لذا فرض وجود رابطه بین آموزش های فنی و حرفه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی با بیش از ۹۵ درصد اطمینان تایید می شود. بر اساس ضریب تعیین (R^2) می توان گفت به ازای یک واحد تغییر در متغیرهای تحقیق معادل ۰/۰۴ واحد انحراف معیار افزایش پیدا می کند و همچنین می توان اشاره کرد که بین آموزش های فنی و حرفه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه ی خطی وجود دارد.

جدول ۷: ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین آموزش های فنی و حرفه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی

متغیر	برآورد غیر استاندارد β	خطای معیار	برآورد استاندارد β	R^2	مقدار C.R	مقدار p
آموزش های فنی و حرفه ای	۰/۲۴	۰/۰۴	۰/۲۰	۰/۰۴	۵/۹۸	۰/۰۰۱

سوال چهارم: بین پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می دهد که بین پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه معنی داری وجود دارد، ($\beta = 0/23$, C.R= 4/7, $p < 0/05$) لذا فرض وجود رابطه بین پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی با بیش از ۹۵ درصد اطمینان تایید می شود. بر اساس ضریب تعیین (R^2) می توان گفت به ازای یک واحد تغییر در متغیرهای تحقیق معادل ۰/۰۵۳ واحد انحراف معیار افزایش پیدا می کند و همچنین می توان اشاره کرد که بین پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه ی خطی و مستقیم وجود دارد.

جدول ۸: ضرایب مدل رگرسیون رابطه بین پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی

متغیر	برآورد غیر استاندارد β	خطای معیار	برآورد استاندارد β	R^2	مقدار C.R	مقدار p
پرداخت وام و تامین فضای خودکفایی	۰/۱۷۸	۰/۰۳۸	۰/۲۳	۰/۰۵۳	۴/۷	۰/۰۰۱

فرضیه فرعی پنجم: بین توافق نامه حمایت های مالیاتی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها از طریق ضرایب رگرسیونی در مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان می دهد که بین توافق نامه حمایت های مالیاتی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه معنی داری وجود دارد، ($\beta = 0/23$, C.R= 4/43, $p < 0/05$) لذا فرض وجود رابطه بین توافق نامه حمایت های مالیاتی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی با بیش از ۹۵ درصد اطمینان تایید می شود. بر اساس

ضریب تعیین (R^2) و همچنین می توان اشاره کرد که بین توافق نامه حمایت های مالیاتی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی رابطه ی خطی وجود دارد.

جدول ۹: ضرایب مدل رگرسیون رابطه توافق نامه حمایت های مالیاتی توسط کمیته امداد امام خمینی (ره)

و توسعه کارآفرینی و ایجاد طرح های اشتغال زایی

متغیر	بر آورد غیر استاندارد β	خطای معیار	بر آورد استاندارد β	R^2	مقدار C.R.	مقدار p
توافق نامه						
حمایت های مالیاتی	۰/۳۱۳	۰/۰۷۱	۰/۲۳	۰/۰۵۳	۴/۴۳	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

یکی از اهداف کمیته امداد امام خمینی (ره) علاوه بر حمایت از محرومان، فراهم آوردن موجبات شکوفایی استعدادها و توانایی های بالقوه افراد تحت پوشش و ایجاد زمینه مناسب به منظور نیل به خودکفایی آنهاست. به همین منظور برنامه ای تحت عنوان طرح های خوداشتغالی و کارآفرینی در برنامه های این نهاد قرار گرفته است. دسترسی به اعتبارات منجر به افزایش درآمد مددجویان، دسترسی به شبکه های اطلاعات بازار، ارتقاء جایگاه آنها در اقتصاد خانواده، افزایش مشارکت آنان در تصمیم گیری در مورد هزینه های خانواده و بهبود دیدگاه های عمومی آنان در خانواده و جامعه می شود. نتایج این پژوهش به خوبی نشان می دهد که عوامل متعددی باعث استقبال مددجویان از طرح های اشتغال زا می شود. گرایش مددجویان به این طرح ها بر ضرورت اعطای وام های اشتغال زا صحنه گذاشته و نشان از کمک بزرگ این نوع وام ها به گسترش کسب و کار و رونق فعالیت های تولیدی و خدماتی مددجویان می باشد.

در تحقیق حاضر هم که در خصوص میزان تمایل و استقبال از اعتبارات خرد کمیته امداد شهر کرمانشاه انجام شد، نتایج بیانگر میزان تأثیر عوامل مختلفی بود. یکی از عوامل مهم اعتماد و اطمینان مددجو نسبت به تضمین در پرداخت وام بود. در واقع برای اطمینان از به کارگیری اعتبار در راستای راه اندازی کسب و کار لازم است این اطمینان در بین مددجویان ایجاد شود. زیرا آنها اغلب از قشر ضعیف جامعه هستند و امکان اخذ وام از سایر نهادهای وام دهنده را ندارد. از طرفی این اطمینان اولیه کمک مؤثری به عملیاتی کردن ایده اولیه کسب و کار خواهد کرد و افراد پس از اخذ وام نسبت به ایجاد شغل اقدام خواهند کرد. عامل دیگر پایین بودن نرخ سود تسهیلات اشتغال زا است. که خود عامل مهمی برای این قشر از افراد که اکثر آنها از اقشار آسیب دیده و ضعیف جامعه هستند و امکان اخذ وام با نرخ سود تسهیلات بالا را ندارند. همچنین این عامل کمک مؤثری در استقبال و پذیرش از طرح های اشتغال زا خواهد کرد. عامل سوم کمک وام های اشتغال زا به گسترش کسب و کار بود. به دلیل این که مددجویان کمیته امداد از قشر ضعیف جامعه بوده و دلیلی برای انگیزش کار و استقبال از طرح ها داشته باشند این اطمینان در بین آنها ایجاد شود که استقبال از این طرح ها کمک مؤثری به عملیاتی کردن ایده و همچنین گسترش کسب و کار خواهد کرد و می توان زمینه های پرورش کارآفرینی را در آنها فراهم کرد.

در نهایت پیشنهاد های زیر در جهت استقبال بیشتر مددجویان از طرح های اشتغال زا و فراهم نمودن بستر مناسب جهت فعالیت آنان قابل ارائه است:

- اخذ و دریافت ضمانت های قابل ارائه و راحت توسط کمیته امداد و بانک ها از مددجویان.
- پایین بودن نرخ سود تسهیلات اشتغال‌زا و کمک به مددجو برای دریافت این نوع وام ها و مشارکت در طرح‌های اشتغال‌زایی
- ارائه راهنمایی مناسب از سوی کارشناسان طرح که موجب هدایت مددجویان و استقبال بیشتر آنها از طرح‌های اشتغال‌زایی می‌گردد.
- افزایش جذابیت طرح‌های اشتغال‌زا کمیته امداد در مقایسه با سایر طرح‌های اشتغال‌زا که خود دلیلی بر استقبال بیشتر مددجویان می‌گردد.
- شفاف سازی و روشن کردن اهداف و اطلاعات طرح‌های اشتغال‌زا برای مددجویان.
- ارائه برنامه‌های آموزشی جهت فرهنگ سازی و آگاهی مددجویان از طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد از طریق رسانه های گروهی برای مددجویان ضروری به نظر می‌رسد. در این راستا استفاده از شبکه تلویزیونی، برنامه‌های رادیویی، روزنامه و... می‌تواند مؤثر واقع گردد.
- با توجه به این که در برخی موارد وام های دریافتی در زمینه هایی مصرف شده است که با اهداف پرداخت وام مغایر بوده است؛ پیشنهاد می‌شود پس از پرداخت وام در زمینه نحوه مصرف آن نظارت کافی صورت گیرد.

منابع

۱. تقوی فرد، م.ت.، زاهدی ادیب، م. و ترابی، م. ۱۳۹۱. عوامل مؤثر بر استفاده از خدمات بانکداری اینترنتی از سوی مشتریان (مورد مطالعه: بانک ملت). فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۲۷ (۳): ۵۳۹-۵۵۹.
۲. داوری، ع. و رضایی، ح. ر. ۱۳۸۵. نقش دولت و خط مشی های دولتی در توسعه کارآفرینی. فصلنامه علوم مدیریت ایران، ۱ (۲): ۱۰۹-۱۲۹.
۳. سیدی، د. و تقی خانی، ا. ۱۳۹۰. موانع توسعه کارآفرینی و نقش دولت در تسهیل توسعه کارآفرینی. ماهنامه اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کار و جامعه، ۱۳۵: ۷۹-۸۰.
۴. فعالیت، و. و خارقانی، ن. ۱۳۹۰. بررسی تأثیر وام های خرد بر اشتغال. ماهنامه اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کار و جامعه، ۱۶۱: ۲۲-۴۴.
۵. کرمی، م.، مبارکی، م.ح. و مهاجری، ع. ۱۳۹۰. شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت طرح های خودکفایی و اشتغال زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) با رویکرد کارآفرینی اجتماعی. اولین کنفرانس دانشجویی کارآفرینی کشور. تهران، دانشگاه تهران.
۶. کاظمی، م.، آجیلی، ع. و مقصودی، ط. ۱۳۹۰. بررسی نقش طرح های اشتغال زایی کشاورزی کمیته امداد امام خمینی (ره) در توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی مددجویان تحت حمایت. مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی توانمندسازی با رویکرد جهاد اقتصادی در کمیته امداد امام خمینی (ره). تهران، خرداد ۱۳۹۰. صص: ۲۳۵-۲۵۱.
۷. محمدخانی، م.، بهرامیان، ر. و دلیل گو، س. ۱۳۹۰. بررسی موانع توانمندسازی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) از طریق طرح های خودکفایی در استان اصفهان. مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی توانمندسازی با رویکرد جهاد اقتصادی در کمیته امداد امام خمینی (ره). تهران، خرداد ۱۳۹۰. صص: ۱۸۳-۲۰۲.
۸. مقدس فریمانی، ش.، رجب بیگی، م. احمدی قبانکندی، ا. و مجید آذر، م. ۱۳۸۹. گرایش روستائیان به صندوق های اعتباری روستایی: مطالعه موردی استان تهران. ششمین کنفرانس اقتصاد کشاورزی ایران، مشهد، انجمن اقتصاد کشاورزی ایران، دانشگاه فردوسی مشهد، صص: ۱-۲۵.
۹. ممیزی، آ، قاسمی، س.ع. و قاسمی، س.ف. ۱۳۹۲. بررسی عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی زنان. رشد فناوری، فصلنامه تخصصی پارکها و مراکز رشد، ۹ (۳۵): ۲۲-۱۵.
۱۰. نجفی، ب. و صفا، ل. ۱۳۹۳. بررسی کسب و کارهای خانگی کارآفرینانه و موانع و چالش های توسعه آنها در مناطق روستایی. نشریه کارآفرینی در کشاورزی، ۱ (۲): ۱۷-۲۸.
۱۱. ولیئی، م. ۱۳۸۸. توانمندسازی مبتنی بر اشتغال محرومان در کمیته امداد امام خمینی (ره). معاونت اشتغال و خودکفایی، اداره کل حرفه آموزی و کاریابی، صص: ۱-۲۷.
12. Acs, Z. J. (2006) How is entrepreneurship good for economic growth? *Innovations*, (1), pp: 97-107.
13. Acs, Z. J. & Armington, C. (2006) *Entrepreneurship, geography and American economic growth*, Cambridge: Cambridge University Press.
14. Acs, Z. J. & Stenholm, P. (2008) *A global entrepreneurship index using GEM data*, School of Public Policy, George Mason University, Mimeo.

15. Acs, Z. & Szerb, L. (2007) Entrepreneurship, economic growth and public policy, *Small Business Economics*, 28 (2/3), pp: 109–122.
16. Acs, Z. J. & Varga, A. (2005) Entrepreneurship, agglomeration and technological change, *Small Business Economics*, 24 (3), pp: 323–334.
17. Acs, Z. J.; Arenius, P.; Hay M. and Minniti, M. (2005) *Global entrepreneurship monitor*, London UK and Babson Park, MA: London Business School and Babson College.
18. Baumol, William J. (1968) Entrepreneurship in Economic Theory, *American Economic Review*, Paper & Proceedings 58 (2), pp: 64–71.
19. Baumol, William J. (1990) Entrepreneurship: Productive, Unproductive, and Destructive, *Journal of Political Economy* 98 (5), pp: 893–921.
20. Baumol, W. (2002) *The free-market innovation machine: Analyzing the Growth Miracle of Capitalism*, Princeton: Princeton University Press.
21. Baumol, W. J.; Litan, R. E. & Schramm, C. J. (2006) *Good capitalism bad capitalism: And the economics of growth and prosperity*, New Haven: Yale University Press.
22. Boettke, P. J. & Coyne, C. J. (2003) Entrepreneurship and development: Cause or consequence? *Advances in Austrian Economics*, 6, pp: 67–87.
23. Douhan, Robin; Gunnar Eliasson and Magnus Henrekson (2006) Israel M. Kirzner: An Outstanding Austrian Contributor to the Economics of Entrepreneurship, IFN Working Paper No. 678.
24. Douhan, Robin and Magnus Henrekson (2007) *The Political Economy of Entrepreneurship: An Introduction*, in Magnus Henrekson and Robin Douhan (eds.), *International Library of Entrepreneurship Series: The Political Economy of Entrepreneurship*, Northampton, UK: Edward Elgar.
25. Holcombe, Randall G. (1998) Entrepreneurship and Economic Growth, *Quarterly Journal of Austrian Economics* 1 (2), pp: 45–62.
26. Holcombe, Randall G. (2003) The Origins of Entrepreneurial Opportunities, *Review of Austrian Economics* 16 (1), pp: 25–43.
26. Kirzner, I. M. (1963) *Market Theory and the Price System*, Princeton, NJ: Van Nostrand.